

**Zpráva o činnosti národního zpravodaje pro boj proti korupci za rok
2023**

Mgr. Jiří Pavlík

V Brně dne 8. března 2024
1 SPR 19/2024

Zpráva národního zpravodaje pro boj proti korupci za rok 2023 shrnuje nejen vlastní činnost spojenou s národním zpravodajstvím, ale též i důležité informace a události vztahující se k boji proti korupci za rok 2023.

Shrnutí

Meziročně nedošlo v oblasti boje proti korupci k žádným podstatnějším změnám či výkyvům. Ze statistického pohledu je třeba zmínit obdobné počty trestně stíhaných osob a osob postavených před soud pro korupční trestnou činnost v roce 2023 ve srovnání s rokem 2022, s výjimkou určitého nárůstu počtu odsouzených pro trestný čin podle § 256 trestního zákoníku, a naopak určitý pokles v počtu osob, proti nimž bylo zahájeno trestní stíhání nebo byly postaveny před soud pro trestný čin podle § 331 trestního zákoníku. Čistě jen statistický pohled však nereflektuje závažnost jednotlivých trestních věcí.

Česká republika si meziročně v rámci CPI indexu zpracovávaného Transparency International zachovala celosvětově 41. příčku a v rámci EU 16. příčku.

I. Změny v oblasti právní úpravy

V roce 2023 **nedošlo ke změnám trestního zákoníku** v oblasti korupčních trestných činů, tedy nejen § 331 až § 333 trestního zákoníku, ale též ani u trestných činů podle § 226, § 256, § 257 a § 258 trestního zákoníku.

Nedošlo ani k žádné další změně trestně právních předpisů, které by měly přímý dopad do korupční kriminality (realizované změny těchto předpisů měly obecný dopad).

Na tomto místě je třeba zmínit, že nadále zůstala v roce 2023 **nedořešena novelizace zákona o státním zastupitelství**, viz zejména plnění doporučení GRECO (Skupiny států proti korupci). S ohledem na datum sepsání této správy je třeba uvést, že tento návrh zákona **byl schválen v roce 2024** oběma komorami Parlamentu České republiky (7. 2. 2024 a 6. 3. 2024).

II. Změny v oblasti vnitřní právní úpravy státního zastupitelství

V roce 2023 **nedošlo ke změnám interní právní úpravy** (pokyny obecné povahy), které by se týkaly výslovně oblasti korupční trestné činnosti.

III. Některé statistické ukazatele korupční kriminality

V dále uvedené tabulce jsou uvedeny některé podstatné ukazatele pro trestné činy, které lze považovat za korupční v širším slova smyslu.

Je třeba uvést, že u trestných činů podle § 226, § 257, § 258 a § 333 trestního zákoníku zůstávají počty věcí v jednotkách či nižších desítkách ročně.

V návaznosti na vyšší počet osob, proti nimž bylo zahájeno trestní stíhání pro trestný čin podle § 256 trestního zákoníku v roce 2022, došlo v roce 2023 k určitému nárůstu počtu osob pravomocně odsouzených.

U trestného činu podle § 331 trestního zákoníku vidíme při meziročním srovnání určitý pokles v počtu osob, proti nimž bylo zahájeno trestní stíhání i postaveny před soud. Je se však třeba uvědomit, že v řádovém počtu jednotek či desítek obviněných i jen jedna trestní věc s více trestně stíhanými osobami může mít výraznější vliv na meziroční srovnání.

Ohledně § 332 trestního zákoníku jsou patrné v zásadě obdobné počty jako v roce 2022 (v roce 2023 bylo více osob postavených před soud, zjevně v návaznosti na počty trestních stíhání v roce 2022).

Nejenom celkové počty věcí, ale i délky řízení jsou nepochybně faktorem podstatným pro získání obrazu o trestněprávním řešení korupční problematiky. Data jsou patrná v následujících tabulkách:

Státní zastupitelství

Přehled o délkách přípravného řízení od předložení návrhu na podání obžaloby nebo návrhu na potrestání, příp. návrhu na schválení dohody o vině a trestu nebo konečného rozhodnutí pol. orgánu do podání obžaloby, nebo návrhu na potrestání nebo návrhu na schválení dohody o vině a trestu, resp. jiného rozhodnutí státního zástupce (ve dnech)

§	2019	2020	2021	2022	2023
226	x	x	237	x	x
256	93	180	34	125	183
257	53	31	125	76	208
258	31	x	15	8	x
331	37	63	155	84	62
332	55	52	83	46	53
333	48	x	292	33	x

Soudy

Přehled o průměrných délkách řízení ode dne nápadu do dne právní moci ve dnech

§	2019	2020	2021	2022	2023
226	x	x	308	x	x
256	1 794	694	987	861	1 222
257	13	279	689	449	64
258	400	x	84	x	722
331	759	755	875	1 361	887
332	638	895	461	773	975
333	79	222	32	1 283	1 173

Trestný čin (TZ2009/TZ1961)	Počet osob vyřízených v řízení před soudem (odsouzeno/zproštěno)	2021				2022				2023			
		Počet stíhaných osob/počet osob, kterým bylo sdělené podezření	Počet osob postavených před soud (obžaloby/návrh na potrestání/DVT)	Počet osob vyřízených odklonem (§ 307, § 309, § 179g)	Počet osob vyřízených v řízení před soudem (odsouzeno/zproštěno)	Počet stíhaných osob/počet osob, kterým bylo sdělené podezření	Počet osob postavených před soud (obžaloby/návrh na potrestání/DVT)	Počet osob vyřízených odklonem (§ 307, § 309, § 179g)	Počet osob vyřízených v řízení před soudem (odsouzeno/zproštěno)	Počet stíhaných osob/počet osob, kterým bylo sdělené podezření	Počet osob postavených před soud (obžaloby/návrh na potrestání/DVT)	Počet osob vyřízených odklonem (§ 307, § 309, § 179g)	Počet osob vyřízených v řízení před soudem (odsouzeno/zproštěno)
§ 226/ (256b)	0	2	2	0	0/1	0	0	0	0/0	0	0	0	0/0
Pletichy v insolvenčním řízení													
§ 256/ (128a)	15/15	2	2	0	28/13	68	48	18	25/15	51	51	0	35/4
Zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě													
§ 257/ (128b)	1/0	7	7	0	2/0	5	5	0	4/1	12	12	0	5/0
Pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži													
§ 258/ (128c)	0	2	1	1	3/0	3	3	0	0/0	0	0	0	2/0
Pletichy při veřejné dražbě													
§ 331/ (160)	23/13	42	40	1	24/1	35	32	2	17/5	21	20	1	22/5
Přijetí úplatku													
§ 332/ (161)	72/17	81	78	2	58/0	74	55	18	51/11	78	75	3	58/16
Podplacení													
§ 333/ (162)	3/0	4	4	0	1/0	2	2	0	3/0	0	0	0	1/1
Nepřímé úplatkářství													
Součet	111/45	140	134	4	114/15	187	145	38	100/32	162	158	4	123/26

IV. Nelegislativní materiály

Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2023 až 2026 - tato vládní byla schválena vládou České republiky usnesením č. 228 ze dne 5. 4. 2023. Nahradila (a je přirozeným pokračováním) vládní koncepci na léta 2018 až 2022. Nová vládní koncepce vymezuje (tak jako koncepce předešlá) čtyři prioritní oblasti boje s korupcí:

- 1) oblast „*Výkonná a nezávislá exekutiva*“ – v rámci níž se rovněž zaměřuje na posílení nezávislosti, materiálních a personálních kapacit orgánů činných v trestním řízení, ale také na vyšší míru odpovědnosti a nároků na ně kladených.
- 2) oblast „*Transparentnost a otevřený přístup k informacím*“
- 3) oblast „*Hospodárné nakládání s majetkem státu*“
- 4) oblast „*Rozvoj občanské společnosti*“

Návazně na tuto vládní koncepci byl přijat **Akční plán boje s korupcí na roky 2023 a 2024**, podle kterého bylo i v roce 2023 postupováno.

Tyto dokumenty jsou dostupné na www.korupce.cz

V. Judikatura

Výběr rozhodnutí Ústavního soudu a Nejvyššího soudu dotýkající se korupční trestné činnosti je obsažen v Příloze č. 1 této zprávy.

VI. Hodnocení České republiky ze strany mezinárodních hodnotících mechanismů

Zde je třeba zmínit zprávu Evropské unie **Rule of Law** za rok 2023 pro jednotlivé členské země. Nejvyšší státní zastupitelství prostřednictvím národního zpravodaje poskytlo součinnost při přípravě této zprávy ve formě pohovoru a zaslání podkladů k jejímu zpracování. Předmětná zpráva jako celek vyznívá pro státní zastupitelství v zásadě pozitivně.

Národní zpravodaj zastupoval Nejvyšší státní zastupitelství ve dnech 9. a 10. 5. 2023 na jednání v rámci hodnocení České republiky k provádění Úmluvy Organizace spojených národů proti korupci (**UNCAC**) a dále se podílel na zpracování hodnotících materiálů v rámci tohoto hodnocení.

VII. Dotazníky, účast na hodnoceních a připomínky k materiálům

Národní zpravodaj zpracovával nebo se podílel na zpracování následujících materiálů:

- 1) byl standardně osloven ze strany ALO NSZ v rámci připomínkových řízení k materiálům, které dotýkaly oblasti boje proti korupci
- 2) EU Justice Scoreboard 2023 – vyplnění dotazníku k AML

3) pravidelně interně zpracovával stanoviska či připomínkoval dokumenty předkládané k projednání Radě pro koordinaci boje s korupcí, popř. v rámci standardního připomínkového řízení.

VIII. Účast na protikorupčních projektech

Nejvyšší státní zastupitelství se podpisem prohlášení o partnerství s Ministerstvem spravedlnosti zapojilo do **projektu „Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu“**, spolufinancovaného z Finančního mechanismu EHP 2014-2021, realizovaného v rámci programu Řádná správa.

V roce 2023 se národní zpravodaj účastnil následujících aktivit:

- připomínkování komparativní studie k etickým kodexům soudců a státních zástupců
- účast na mezinárodní konferenci „Zintenzivnění boje proti korupci: morální dilemata soudců a státních zástupců“ ve dnech 19. a 20. 6. 2023 – vystoupení na téma Vedlejší činnosti státních zástupců z hlediska etiky
- účast na workshopech k problematice vedlejších činností soudců a státních zástupců a k problematice nových médií a AI – 14. 9. 2023 a 19. 9. 2023

IX. Účast v poradních orgánech a pracovních skupinách

Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí – národní zpravodaj se příležitostně účastnil jednání Rady jako náhradník za stálého člena Rady JUDr. Igora Stříže, nejvyššího státního zástupce – bližší informace na webových stránkách www.korupce.cz

X. Index vnímání korupce

Transparency international – Index vnímání korupce za rok 2023 – Česká republika celosvětově zůstala na 41. příčce (ze 180 hodnocených zemí), jedná se tak o stejnou příčku jako v roce 2022. V rámci zemí EU si též zachovala 16. místo. TI k výsledku uvedla jako příčinu, že v České republice dlouhodobě absentuje strategické řešení korupce, zaostává protikorupční legislativa a nedostatečně vyvozujeme politickou integritu.

JUDIKATURA NEJVYŠŠÍHO SOUDU

K ustanovení § 256 trestního zákoníku

Usnesení NS ze dne 15. února 2023, sp. zn. 5 Tdo 914/2022

https://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/8C7405F37605AE14C12589B7001813FB?openDocument&Highlight=0,

Rozhodnutí:

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 23. března 2021, sp. zn. 46 T 7/2018, byla obviněná S. K. pod bodem I. uznána vinnou **zločinem zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle ustanovení § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákoníku**. Obviněný R. L. byl pod bodem I. uznán vinným **zločinem zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, 2 písm. a) trestního zákoníku** a bodem II. přečinem porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 2 alinea 2 trestního zákoníku a přečinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku. Obviněný K. T. byl pod bodem I. uznán vinným **zločinem zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákoníku**. Za to byl obviněný S. K. podle § 256 odst. 2 tr. zákoníku uložen trest odnětí svobody v trvání tří let, jehož výkon soud podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání pěti let. Podle § 67 odst. 1 a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku jí byl dále uložen peněžitý trest ve výměře 150 denních sazeb po 1.000 Kč, tedy v celkové výši 150.000 Kč, a podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku rovněž trest zákazu činnosti spočívající v zákazu zaměstnání a výkonu funkce v orgánech „státní samosprávy“ vzniklé jmenováním v trvání pěti let. Obviněný R. L. byl městským soudem podle § 256 odst. 2 a § 43 odst. 1 tr. zákoníku odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání tří let a šesti měsíců, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 67 odst. 1 a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku mu byl dále uložen peněžitý trest ve výměře 150 denních sazeb po 2.000 Kč, tedy v celkové výši 300.000 Kč, a podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku rovněž trest zákazu činnosti spočívající v zákazu zaměstnání a výkonu funkce v orgánech „státní samosprávy“ vzniklé jmenováním v trvání deseti let. Obviněného K. T. městský soud odsoudil podle § 256 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání tří let, jehož výkon podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání pěti let. Podle § 67 odst. 1 a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku mu byl také uložen peněžitý trest ve výměře 200 denních sazeb po 1.000 Kč, tedy v celkové výši 200.000 Kč.

Proti citovanému rozsudku Městského soudu v Praze podali odvolání všichni obvinění a v jejich neprospěch též státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze. Z podnětu odvolání obviněných Vrchní soud v Praze

rozsudkem ze dne 13. dubna 2022, sp. zn. 5 To 61/2021, ve znění opravného usnesení ze dne 30. května 2022, sp. zn. 5 To 61/2021, zrušil podle § 258 odst. 1 písm. b), d), e) tr. ř. napadený rozsudek Městského soudu v Praze v celém rozsahu. Podle § 259 odst. 3 tr. ř. vrchní soud znovu rozhodl tak, že uznal obviněnou S. K. vinnou **zločinem zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákoníku**. Obviněné R. L. a K. T. uznal vrchní soud vinnými **přečinem zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku**. Za to byl obviněný S. K. podle § 256 odst. 2 tr. zákoníku uložen trest odnětí svobody v trvání dvou let, jehož výkon vrchní soud podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání tří let. Podle § 67 odst. 1 a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku jí soud dále uložil peněžitý trest ve výměře 150 denních sazeb po 1.000 Kč, tedy v celkové výši 150.000 Kč. Obviněný R. L. byl vrchním soudem podle § 256 odst. 1 odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tří let. Podle § 67 odst. 1 a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku mu byl dále uložen peněžitý trest ve výměře 150 denních sazeb po 2.000 Kč, tedy v celkové výši 300.000 Kč. Obviněného K. T. vrchní soud odsoudil podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců, jehož výkon podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání tří let. Podle § 67 odst. 1 a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku mu byl také uložen peněžitý trest ve výměře 200 denních sazeb po 1.000 Kč, tedy v celkové výši 200.000 Kč. Vrchní soud v Praze dále obviněného R. L. podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil obžaloby pro skutek, kterým byl uznán vinným Městským soudem v Praze pod bodem II. výroku o vině. Odvolání státní zástupkyně vrchní soud zamítl jako nedůvodné podle § 256 tr. ř.

Důvodem pro změnu právního posouzení skutku popsaného ve výroku o vině pod bodem I. byla u všech obviněných skutečnost, že Vrchní soud v Praze na rozdíl od Městského soudu v Praze neshledal naplněnou okolnost podmiňující použití přísnější trestní sazby spočívající v jednání obviněných jako členů organizované skupiny. Podle názoru vrchního soudu ze skutkových zjištění nic nesevčí o plánovitosti a koordinovanosti jejich činnosti nad rámec běžného spolupachatelství.

Proti výše uvedenému rozsudku Vrchního soudu v Praze podali dovolání všichni obvinění a v jejich neprospěch rovněž nejvyšší státní zástupce.

Nejvyšší soud zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13. dubna 2022, sp. zn. 5 To 61/2021, ve znění opravného usnesení ze dne 30. května 2022, sp. zn. 5 To 61/2021. Podle § 265k odst. 1 trestního řádu zrušil také další rozhodnutí obsahově navazující na zrušený rozsudek, pokud vzhledem ke změně pozbyl podkladu. Podle § 265l odst. 1 trestního řádu přikázal Vrchnímu soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Skutková zjištění:

I. Obviněný R. L. v pozici člena Rady XY (dále též jen „Rada“) v úmyslu opatřit obchodní společnosti Q. a. A., neoprávněný prospěch domluvil v září 2011 se svou

asistentkou, obviněnou S. K. a obviněným K. T., zaměstnancem a společníkem obchodní společnosti Q. a. A., vyhlášení veřejné zakázky malého rozsahu s názvem „Zabezpečení poradenství v oblasti infrastruktury“, jejímž předmětem bude poskytování poradenství a zajištění služeb specialisty pro styk s veřejností, tzv. public relations, v oblasti vodárenství a vodárenské infrastruktury včetně výstavby nové ústřední čistírny vod a která bude zadána jmenované obchodní společnosti, vyhlášení obviněný R. L. vyjednal s ředitelkou odboru komunikace Magistrátu XY (dále též jen „Magistrát“) T. M. K., a předem o tom informoval spoluobviněného K. T. Obviněná S. K. poté dne 4. října 2011 odeslala spoluobviněnému K. T. e-mailem finální verzi výzvy k podání nabídek na předmětnou veřejnou zakázku, přičemž samotné výběrové řízení bylo formálně zahájeno až dne 21. října 2011, v důsledku čehož se obchodní společnost Q. a. A. s obsahem výzvy seznámila dříve, než ostatní dodavatelé, a mohla se tak podílet na její podobě, čímž byly porušeny základní zásady postupu zadavatele podle § 6 odst. 1 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o veřejných zakázkách“). Hodnotící komise, jejíž členkou byla i obviněná S. K., následně ve výběrovém řízení vybrala obchodní společnost Q. a. A., se kterou město XY uzavřelo dne 30. listopadu 2011 „Smlouvu o poskytování služeb poradenství v oblasti infrastruktury“.

II. Obviněný jako člen Rady XY v postavení radního pro životní prostředí, odpovědného za oblast odpadového hospodářství v XY v období od srpna 2012, v situaci, v níž Rada usnesením č. 866 ze dne 12. června 2012 (dále též jen „usnesení č. 866“) schválila záměr vypsání veřejnou zakázku s názvem „Zajištění systému nakládání se směsným a tříděným komunálním odpadem na území XY“ s předpokládanou dobou plnění od 1. ledna 2013 do 31. prosince 2018 a současně uložila obviněnému předložit Zastupitelstvu XY (dále též jen „Zastupitelstvo“) ke schválení materiál nazvaný Odůvodnění veřejné zakázky v souladu s § 156 zákona o veřejných zakázkách, který dne 21. června 2012 Zastupitelstvo schválilo, zmařil vyhlášení otevřeného zadávacího řízení podle § 21 odst. 1 písm. a) zákona o veřejných zakázkách. Tohoto jednání se dopustil tak, že v rozporu se svými pravomocemi a kompetencemi podle zákona č. 131/2000 Sb., o městě XY, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o XY“), s cílem zadání veřejné zakázky ve prospěch obchodní společnosti P. s., úmyslně nedal jejímu zpracovateli souhlasný pokyn k vyhlášení otevřeného řízení, ačkoli věděl, že nejméně od poloviny srpna 2012 byla zadávací dokumentace veřejné zakázky připravena a neexistovaly žádné objektivní důvody, které by vyhlášení otevřeného řízení bránily, o čemž byl opakovaně informován a upomínán D. F., pověřeným řízením Odboru rozvoje veřejného prostoru Magistrátu XY, a současně věděl, že s ohledem na zákonné lhůty musí být otevřené řízení vyhlášeno nejpozději do poloviny září 2012, aby mohlo být realizováno před uplynutím platnosti dodatku č. 20 ke smlouvě č. INO/55/02/000986/2001 o komplexním systému nakládání s komunálním odpadem na území XY ze dne 6. prosince 2001, uzavřeného dne 29. června 2012 s obchodní společností P. s., s dobou plnění do 31. prosince 2012. V důsledku svého nekonání obviněný úmyslně způsobil stav krajní naléhavosti, neboť hrozilo, že od 1. ledna 2013 nebude na území XY smluvně zajištěn svoz odpadu a dne 27. listopadu 2012, kdy již nezbyvalo 78 dní potřebných k provedení otevřeného řízení, předložil na jednání Rady záměr zadat veřejnou zakázku s názvem „Zajištění nakládání se

směsným a tříděným komunálním odpadem na území XY“ s dobou plnění od 1. ledna 2013 do 31. října 2013 s předpokládanou hodnotou do 850.000.000 Kč v jednacím řízení bez uveřejnění, ačkoli věděl, že pro tento postup nejsou splněny zákonné podmínky, protože stav krajní naléhavosti byl způsoben zadavatelem. Po schválení předloženého záměru Radou obviněný dne 21. prosince 2012 uzavřel jménem zadavatele XY „Dodatek č. 21 ke Smlouvě č. INO/55/02/000986/2001“ se stávajícím poskytovatelem služby obchodní společností P. s., v níž jako obchodní ředitel tehdy působil jeho přítel T. K., čímž obviněný ve prospěch jmenované obchodní společnosti vyloučil konání transparentního zadávacího řízení a porušil zejména § 23 odst. 4 písm. b) zákona o veřejných zakázkách.

Z odůvodnění:

(zejména k pojmu pachatele, k objektivní stránce trestného činu a k okolnostem podmiňujícím použití vyšší trestní sazby)

K pojmu pachatele:

Přestože konstrukce skutkové podstaty podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku (tedy v základní skutkové podstatě) nevylučuje, aby se tohoto přečinu, a to dokonce i jako spolupachatel, dopustil rovněž tzv. extraneus, který není zadavatelem veřejné zakázky, resp. žádným jiným způsobem (např. jako člen hodnotící komise) se nepodílí na výběru uchazeče o veřejnou zakázku ani na následném zadání zakázky, podle Nejvyššího soudu neplatí tento závěr bezvýjimečně. Není totiž vyloučeno, aby též uchazeč, a to většinou ten, který se později stane vítězem zadávacího (výběrového) řízení, v jehož průběhu či v rámci jehož přípravy sám vlastním přičiněním přispěje k získání přednosti nebo výhodnějších podmínek pro sebe nebo jím ovládanou či zastupovanou obchodní společnost. Pro posouzení postavení obviněného je proto vždy nutné pečlivě zkoumat konkrétní jednání či úkony, které taková osoba odlišná od zadavatele činila a jaký vliv měly či mohly mít na celkový výsledek zadávacího (výběrového) řízení (bod 59).

K objektivní stránce trestného činu:

V dané trestní věci je sice zřejmá určitá forma součinnosti mezi obviněnými osobami před i v průběhu výběrového řízení, nevyplyvá z nich však taková míra angažovanosti obviněného K. T., z níž by bylo možno jednoznačně dovodit, že sám aktivně činil jakékoli kroky, v jejichž důsledku by obchodní společnost Q. a. A., získala ve výběrovém řízení neoprávněnou výhodu na úkor jiných dodavatelů, případně by jednal způsobem, jímž by významně přispěl ke zjednání přednosti nebo výhodnějších podmínek pro jím zastupovanou obchodní společnost na úkor dalších potenciálních dodavatelů. Z výsledků dokazování je patrné, že v úvahu přicházela i možnost přímého zadání veřejné zakázky obchodní společnosti Q. a. A., což z povahy věci předpokládá alespoň základní povědomí zúčastněných stran, tedy jak zadavatele, tak i potenciálního poskytovatele služeb, o záměru smlouvu na daný předmět plnění uzavřít. Za jednání sledující bez dalšího zvýhodnění obchodní společnosti Q. a. A., nepovažuje Nejvyšší soud ani zaslání vzorové zadávací dokumentace na obdobnou veřejnou zakázku zadávanou v minulosti Ministerstvem průmyslu a obchodu. Šlo totiž spíše o určitou výpomoc směřovanou především k obviněné S. K. orientovat se v problematice výběrového řízení, s níž neměla

doposud žádnou zkušenost, aniž by poskytnutí těchto listin konkrétně ovlivnilo vypracování zadávacích podmínek, o něž v posuzovaném případě šlo. Nutno v tomto ohledu zdůraznit, že ani soudy prvního a druhého stupně nevyvodily z tohoto zjištění žádný relevantní závěr v tom smyslu, že by převzetí zadávacích podmínek na předmětnou veřejnou zakázku bylo jakkoli ve prospěch obchodní společnosti Q. a. A., například by obsahovalo podmínky tzv. šité jí na míru (bod 62).

Z hlediska získání výhodnějšího postavení obchodní společnosti Q. a. A., ve výběrovém řízení, na kterém by se potenciálně mohl jako pachatel podílet obviněný K. T., se podle Nejvyššího soudu jeví jako významná zejména dvě skutková zjištění. Prvním je obdržení konceptu výzvy k podání nabídek obsahujícího zadávací podmínky na veřejnou zakázku 17 dnů před zahájením výběrového řízení. Z obsahu provedených důkazů nicméně nevyplývá, že by obviněný K. T. v důsledku opatření těchto podkladů vyvíjel činnost, v jejímž důsledku by využil časovou výhodu ve prospěch obchodní společnosti Q. a. A. Mohlo by jít například o dřívější zajištění subdodavatele, ať už za účelem obstarání chybějící kvalifikace nebo za účelem zajištění budoucího závazku plnění veřejné zakázky v určitém rozsahu či za výhodnější (nižší než jiný uchazeč) cenu. Z výsledků dokazování je však naopak zřejmé, že obchodní společnost Q. a. A., prokazovala kvalifikaci na základě vlastních zdrojů a rovněž i navazující plnění zajišťovala vlastními kapacitami, zejména prostřednictvím obviněného K. T. Závazné podmínky pro zpracování nabídky se navíc nejevily jako natolik složité, aby jejich dřívější znalost mohla pro dodavatele představovat reálnou výhodu. Určitou výjimkou by podle Nejvyššího soudu mohla být část nabídky ve vztahu k druhému hodnotícímu kritériu, v rámci které byli uchazeči povinni předložit prezentaci zaměřenou na hodnocené otázky. Nelze však v této souvislosti přehlížet, že obchodní společnost Q. a. A., obdržela od hodnotící komise v této části oproti obchodní společnosti B. & R. výrazně nižší hodnocení. Z dosavadního výsledku dokazování se tudíž nejeví reálným, že by dřívější znalostí předmětné části zadávací dokumentace došlo na straně obchodní společnosti Q. a. A., k vylepšení jejího postavení při vyhodnocování nabídek obou uchazečů, tudíž k jejímu zvýhodnění (bod 63).

Nejvyšší soud na jedné straně souhlasí, že znaky objektivní stránky přečinu podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku byly v případě obviněných R. L. a S. K. naplněny zčásti tím, že zajistili, resp. zaslali předem zadávací podmínky spoluobviněnému K. T. a poskytli jemu, resp. obchodní společnosti Q. a. A., časový předstih oproti jiným potenciálním dodavatelům (druhému uchazeči, obchodní společnosti B. & R.). Na straně druhé však soudy nijak nezohlednily skutečnosti, které Nejvyšší soud v základní rovině nastínil již v bodě 63. tohoto usnesení, ani další okolnosti, které mohou být v posuzované trestní věci významné z hlediska posouzení, zda obchodní společnost Q. a. A., mohla v důsledku časové přednosti získat skutečnou výhodu ve smyslu lepší počáteční pozice ve výběrovém řízení. Spočívá-li zjednaní přednosti v dřívějším obeznámení dodavatele se zadávacími podmínkami, z pohledu potřeby vyvození trestní odpovědnosti by mělo jít současně o situaci, v níž tato znalost například umožní dodavateli lépe a kvalitněji připravit svoji nabídku, zajistit si výhodnější podmínky u subdodavatelů, což se může následně pozitivně projevit v nižší nabídkové ceně, obstarat si chybějící kvalifikaci apod. Při posouzení této otázky je nutno přihlídnout jednak k samotnému charakteru poptávaného plnění, jednak k

podmínkám konkrétního zadávacího (výběrového) řízení, zejména (tedy nikoli výlučně) v rozsahu požadavků zadavatele na prokázání splnění kvalifikace, hodnotících kritérií a závazných podmínek pro zpracování nabídky. Nelze zcela upozadit ani otázku srovnání postavení dodavatele nacházejícího se v časovém předstihu oproti ostatním potenciálním dodavatelům. V tomto ohledu se jako určité pomocné kritérium nabízí posouzení přiměřenosti délky lhůty pro podání nabídek (bod 67).

Za aktuálního skutkového stavu nelze podle Nejvyššího soudu dospět k závěru, že by přednostní obeznámení obviněného K. T. se zadávacími podmínkami přineslo obchodní společnosti Q. a. A., výhodu na úkor jiných dodavatelů, která by byla skutečná a způsobilá pozitivně ovlivnit její počáteční pozici ve výběrovém řízení, nebo by jí mohla zajistit, aby jí předložená nabídka mohla být díky přednosti vybrána jako nejlepší. Podle dosavadních skutkových zjištění totiž v době, kdy se obviněný K. T. mohl seznámit se zněním zadávací dokumentace, nevyužil této informace pro jakékoli vylepšení postavení obchodní společnosti Q. a. A. Uvedenou skutečnost přitom soudy obou stupňů v rámci posuzování jednotlivých znaků skutkové podstaty přečinu podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku nijak nezohlednily, pouze formálně bez pečlivého vyhodnocení všech významných skutkových okolností vycházely z existence časového předstihu, aniž by vysvětlily, v čem konkrétně přinesl výhodu vítěznému dodavateli. Samotné poskytnutí přednosti totiž zásadně nemůže bez dalšího představovat pro soutěžitele výhodu, která je nezbytná pro naplnění objektivní stránky přečinu podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku. Obžaloba, stejně jako soudy obou stupňů, tedy v podstatě vycházely z jakési presumpce zasahování jmenované obchodní společnosti, resp. obviněného K. T., který za ni vystupoval, do zadavatelem nastavených podmínek předmětné veřejné zakázky, aniž by měly k dispozici nezpochybnitelné důkazy o tom, že se tak skutečně stalo. Poskytnutí přednosti tak soudy postavily na roveň poskytnutí výhody dodavateli a nevěnovaly žádnou pozornost zjednání výhodnějších podmínek vybranému dodavateli na úkor jiných dodavatelů, přestože jde o samostatnou součást jednání, které tvoří objektivní stránku přečinu podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku (bod 72).

K okolnostem podmiňujícím použití vyšší trestní sazby:

Je nutné přisvědčit nejvyššímu státnímu zástupci v tom, že naplnění samostatné alternativy podmiňující použití přísnější trestní sazby ve smyslu § 256 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, spočívající v okolnosti spáchání přečinu podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku v postavení člena hodnotící komise u obviněné S. K., nevyklučuje její souběžné naplnění ve formě jednání v postavení člena organizované skupiny. Jde totiž o alternativní výčet okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby vyjmenovaných v § 256 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, jejichž použití se vzájemně nevyklučuje, naopak lze je v konkrétním případě naplnit kumulativně nebo jen v některé zákonem definované podobě. Na druhou stranu nelze naopak akceptovat námitku obviněné S. K. o nepřiléhavém použití téhož znaku proto, že veškeré jí vytýkané jednání předcházelo okamžiku, kdy se stala členkou hodnotící komise. Nejvyšší soud zdůrazňuje, že použití přísnější trestní sazby je u člena hodnotící komise odůvodněno především povahou jeho postavení jakožto určitého garanta férovosti proběhlé soutěže o veřejnou zakázku. Přestože šlo v posuzované trestní věci o veřejnou zakázku malého rozsahu, u níž zadavatel podle § 18 odst. 5 zákona

o veřejných zakázkách není povinen s výjimkou dodržení základních zásad postupovat podle tohoto zákona, lze přiměřeně odkázat na § 74 odst. 7 zákona o veřejných zakázkách, podle něhož platí, že členové hodnotící komise nesmí být ve vztahu k veřejné zakázce a k uchazečům podjati, zejména se nesmí podílet na zpracování nabídky, nesmí mít osobní zájem na zadání veřejné zakázky a s uchazeči je nesmí spojovat osobní ani pracovní či jiný obdobný poměr. Členové hodnotící komise včetně obviněné S. K. ostatně i s odkazem na výše citované ustanovení podepsali při svém jednání o posouzení a hodnocení nabídek prohlášení, v němž výslovně uvedli, že nejsou ve vztahu k veřejné zakázce a uchazečům podjati. Není proto významné, že obviněné nebylo přímo vytykáno ovlivnění výběrového řízení v době, která následovala po jejím jmenování do hodnotící komise, neboť s ohledem na výše uvedené okolnosti se členkou hodnotící komise vůbec neměla stát. Pokud by tedy měly být veškeré skutkové okolnosti týkající se bodu I. výroku rozsudku soudu prvního stupně posuzovány jen ve vztahu k tomuto znaku, nevystávají podle Nejvyššího soudu pochybnosti o tom, že u obviněné S. K. by mohlo dojít k naplnění obou okolností podmiňujících použití přísnější trestní sazby (body 85 a 86).

Usnesení NS ze dne 2. srpna 2023, sp. zn. 5 Tdo 760/2022

https://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/CA8F53C089950B16C1258A97001B9647?openDocument&Highlight=0,

Rozhodnutí:

Rozsudkem Okresního soudu v Kladně ze dne 7. května 2021, sp. zn. 26 T 35/2020, byl obviněný L. T. uznán spolu s obviněnými Ing. Milošem Balákem, právnickou osobou Energie – stavební a báňská, a. s., vinným pokusem **zločinu zjednáání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 21 odst. 1, § 256 odst. 1, odst. 2 písm. c) trestního zákoníku**, za nějž mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání 2 let a 6 měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 4 let. Obviněnému byl uložen také peněžitý trest ve výměře 300 denních sazeb po 2.000 Kč, tedy v celkové výměře 600.000 Kč, a trest propadnutí věci, a to flash-discu stříbrné barvy.

Proti rozsudku soudu prvního stupně podali státní zástupce, obvinění L. T., Ing. Miloš Balák a obviněná právnická osoba – obchodní společnost ESB, odvolání, o nichž rozhodl Krajský soud v Praze usnesením ze dne 24. března 2022, sp. zn. 11 To 338/2021, tak, že je podle § 256 tr. ř. zamítl.

Obviněný proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 24. března 2022, sp. zn. 11 To 338/2021, podal dovolání.

Nejvyšší soud dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) trestního řádu odmítl.

Skutková zjištění:

Uvedeného trestného činu se obviněný podle rozsudku soudu prvního stupně (zjednodušeně uvedeno) dopustil tak, že spolu se spoluobviněným Ing. Milošem Balákem nejméně v době od října 2015 do dubna 2017 v Lánské oboře a na dalších místech zjednali jinému přednost a výhodnější podmínky na úkor jiných dodavatelů ve spojitosti se zadáním veřejné zakázky, čímž chtěli získat pro jiného značný prospěch, což se jim však nezdařilo. Konkrétně spoluobviněný Ing. Miloš Balák jako ředitel Lesní správy Lány pojal a realizoval záměr v rámci projektu „Řešení zabezpečení svahových deformací v údolí vodní nádrže XY.“, jehož zadavatelem byla Lesní správa Lány, upřednostnit před jinými zájemci o zakázku obviněnou právnickou osobu – obchodní společnost Energie – stavební a báňská, a. s. (dále ve zkratce jen „ESB“), později pak vystupující ve sdružení s obchodní společností SYNER, s. r. o. Ještě před vyhlášením nabídkového řízení na zhotovitele projektové dokumentace pro zadávací řízení dopředu rozhodl také o tom, že tuto dokumentaci bude zpracovávat obchodní společnost Vodohospodářský rozvoj a výstavba, a. s. (dále jen jako obchodní společnost „VRV“). Dne 3. února 2016 jim umožnil prohlídku míst zamýšlených sanací spojenou s rámcovým zadáním požadovaného úkolu a později jim představil obviněného L. T. jako osobu Lesní správou Lány pověřenou a nadanou po věcné stránce ovlivňovat projektovou dokumentaci pro zadávací řízení s cílem, aby tak skutečně postupoval, ačkoliv obviněný L. T. pracoval pro spoluobviněnou obchodní společnost ESB na pozici vedoucího provozu inženýrských staveb a jednal přitom v jejím zájmu a v rámci její činnosti. Obviněný L. T. pak s vědomím a souhlasem Ing. Miloše Baláka konkretizoval místa sanací, aktivně se podílel na určení rozsahu připravované zakázky a konkretizaci způsobu její realizace, na tvorbě předpokládané ceny realizace zakázky, zejména přiměl projektanty ke změně aktuálně jimi navrhované technologie zajištění svahů, zasadil se o to, aby geometrické zaměření dotčených míst pro potřeby projektantů provedla právě obviněná obchodní společnost ESB, sám sdělil projektantům objemy některých konkrétních položek pro potřeby vyhotovení projektové dokumentace. Již od 12. července 2016 měl vypracovaný oceněný rozpočet a soupis prací, k němuž následně projektantům sděloval připomínky za účelem navýšení ceny díla a dotvoření finální podoby soupisu a rozpočtu. Uvedený rozpočet nechal projektanty zaslat přímo do e-mailové schránky jednoho z rozpočtových pracovníků obviněné obchodní společnosti ESB. Dne 24. srpna 2016 bylo Lesní správou Lány jako zadavatelem vyhlášeno užší zadávací řízení podle § 28 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, na nadlimitní veřejnou zakázku na stavební práce s názvem „Lánská obora – Zabezpečení svahových deformací v údolí vodní nádrže XY, včetně opětovného zalesnění – II. etapa“, v němž nejprve zájemci podali žádosti o účast s doložením splnění kvalifikace. Ti z nich, kdo kvalifikační předpoklady splnili, byli následně zadavatelem vyzváni k podání nabídek, přičemž do kvalifikačních předpokladů byl zahrnut i požadavek na doložení realizace geotechnické stavby v ochranném pásmu vodního zdroje I. stupně. Následně kvalifikační předpoklady splnilo celkem 5 zájemců uvedených ve výroku rozhodnutí. Dne 11. dubna 2017 byla nabídka obchodní společnosti ESB vybrána jako nejvhodnější. Poté dne 10. května 2017 se sdružením ESB/SYNER – Lánská obora II. uzavřela Lesní správa Lány zastoupená Ing. Milošem Balákem smlouvu o dílo na realizaci zakázky II. etapy. Obviněný Ing. Miloš Balák předem určil, který dodavatel bude v zadávacím řízení vybrán, a umožnil jeho pracovníkovi, obviněnému L. T., podílet se na přípravě projektové dokumentace a stanovení kvalifikačních předpokladů tak, aby vyhovovaly především dodavateli, v

jehož prospěch obviněný L. T. pracoval, a zajistil mu také neveřejné informace o průběhu zadávacího řízení. Svým společným jednáním takto obvinění záměrně obešli ve prospěch obchodní společnosti ESB a později sdružení ESB/SYNER – Lánská obora II. zákonem stanovený postup zadávání veřejných zakázek a popřeli tak smysl zadávacího řízení, které je postaveno na dodržování zásad transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace. Obviněný L. T. měl na rozdíl od ostatních dodavatelů možnost podílet se na tvorbě projektové dokumentace, měl projektovou dokumentaci včetně cenových souvislostí k dispozici ještě dříve, než bylo zadávací řízení vyhlášeno ve Věstníku veřejných zakázek, a tedy současně dříve než ostatní dodavatelé. Sdružení ESB/SYNER – Lánská obora II. jednáním obviněných získala neoprávněný prospěch spočívající v možnosti realizovat tuto veřejnou zakázku a z její realizace by vyplynul i prospěch ve formě čistého zisku ve výši nejméně 8 854 920 Kč (bez DPH) po odečtení daně z příjmu právnických osob, avšak k získání prospěchu v této výši již nedošlo vzhledem k zahájení trestního stíhání na samém počátku realizace stavby a následným změnám ve způsobu její realizace.

Z odůvodnění:

(zejména k tzv. extrémnímu nesouladu, k právu na spravedlivý proces, k pojmu přednosti při zadávání veřejných zakázek a k tzv. předběžným tržním konzultacím)

K tzv. extrémnímu nesouladu (rozporu) mezi skutkovými zjištěními a provedenými důkazy

Obviněný namítal, že jsou v tzv. extrémním rozporu s obsahem důkazů vyplývajících z provedených důkazních prostředků. Existence takového zjevného (extrémního) rozporu by mohla být důvodem pro zásah dovolacího soudu, ovšem v daném případě žádný takový rozpor zjištěn nebyl. Obviněný při své argumentaci totiž pomíjel, že rozhodnutí soudů nižších stupňů jsou založena na rozhodných skutkových zjištěních vycházejících z jedné skupiny důkazů podporujících tvrzení veřejné žaloby, zatímco nevyhověly verzi obhajoby opřené o jinou skupinu důkazů. V tom ale tzv. extrémní (či lépe zjevný) rozpor spočívat nemůže, jak ostatně vyplývá z ustálené judikatury Nejvyššího soudu i Ústavního soudu. V takovém případě jde o pouhou polemiku se soudy nižších stupňů, které dokazování v potřebném rozsahu provedly, důkazy hodnotily a na jejich základě učinily skutkové závěry, zároveň sdělily důvody, proč tak učinily, takže jejich postup nevykazuje prvky libovůle (bod 38).

K formálně-materiální povaze důkazu a právu na spravedlivý proces

Kontinentální trestní řízení vychází z formálně-materiální povahy důkazu a zpravidla jen takové vady úkonu, které porušují právo na spravedlivý proces, vedou k vyloučení důkazu. Zásada volného hodnocení důkazů totiž orgánům činným v trestním řízení ukládá, aby bylo k vadám řízení přistupováno diferencovaně – materiálně. Trestní řád sice pro některé důkazy vyžaduje zvláštní podmínky jejich opatření a provedení, ale pro jejich nesplnění zpravidla výslovně nestanoví jako důsledek neplatnost, neúčinnost apod. Činí tak pouze tehdy, když by provedení důkazu způsobilo státu nebo osobě, proti níž se řízení vede, vážnou škodu nebo ohrozilo jiné státem uznané zájmy, přičemž takové důkazy jsou v trestním řízení

nepřípustné (tak právě zmíněný § 89 odst. 3 tr. ř.), nebo v případě nesplnění kogentních procesních podmínek, za kterých má být důkaz proveden. Naznačená východiska pak konkrétně ve vztahu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu znamenají, že případné neúplné či nedostatečné odůvodnění příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, které neobsahuje všechny požadavky uvedené v § 88 odst. 1, 2 tr. ř. nemusí bez dalšího založit nepoužitelnost odposlechů a záznamů opatřených na jejich podkladě, pokud je zjevné, že v dané věci byly splněny materiální podmínky pro jejich vydání (bod 45).

K odůvodnění rozhodnutí v jednotlivých fázích trestního řízení

Kvalita (obsahová preciznost) odůvodnění určitého rozhodnutí se nepochybně odvíjí mimo jiné též od pokročilosti stadia trestního řízení, v němž je rozhodnutí vyhotoveno, např. v usnesení o zahájení trestního stíhání trestná činnost nemusí a ani prakticky nemůže být objasněna v podrobnostech a ve skutkové větě popsána natolik spolehlivě, jako je tomu u podané obžaloby (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 5. 2. 2004, sp. zn. III. ÚS 554/03), neřku-li odsuzujícího rozsudku. Nahlíženo touto perspektivou, ve stadiu před zahájením trestního stíhání musí být nároky na podrobnost odůvodnění rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení logicky nižší (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 5. 2009, sp. zn. III. ÚS 2221/08), protože právě úkony policejního orgánu v rámci prověřování mají být podrobnosti teprve objasněny. Záznam o zahájení úkonů trestního řízení sepsaný policejním orgánem přitom stojí standardně na samém počátku celého trestního řízení, z trestního oznámení či vlastní operativně-pátrací činnosti policejního orgánu získané poznatky jsou tak mlhavé, nejasné, mají být teprve dalšími úkony trestního řízení prověřeny. Je-li porušení zákona spatřováno ve formální nedostatečnosti odůvodnění, neznamená to jeho nepoužitelnost (viz výše), tudíž to ani nemůže znamenat, že na něj nemohou navazovat další úkony (body 51 a 52).

K pojmu přednosti při zadávání veřejných zakázek

Zadáním veřejné zakázky je rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky a uzavření smlouvy s vybraným uchazečem, uskutečněné v zadávacím řízení. Jednání podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku spočívá ve zjednání přednosti nebo výhodnějších podmínek některému dodavateli (soutěžiteli) na úkor jiných dodavatelů (soutěžitelů). Předností je tu jakékoli zvýhodnění některého dodavatele, pokud jde o časový předstih. Může se jednat o časový předstih v tom smyslu, že některým dodavatelům je termín zahájení zadávacího řízení oznámen ještě předtím, než jsou veřejně vyhlášeny, což jim umožní se na ně lépe připravit (např. u zadávacího řízení se připravit k jednání v jednacím řízení nebo k podání nabídek apod.). Tento časový předstih může být ještě zvýrazněn pozdním oznámením zahájení zadávacího řízení. Časový předstih však může být i při vlastním průběhu zadávacího řízení (např. otevírání obálek může začít dříve, než bylo stanoveno). Výhodnějšími podmínkami jsou jakékoli jiné podmínky, které zvýhodňují některého či některé dodavatele před ostatními. Může to být např. u zadávacího řízení stanovení výhodnějšího způsobu podání nabídky pro některého dodavatele (uchazeče), sdělení mu určitých bližších podmínek nebo realizačních či cenových nabídek jiných dodavatelů, stanovení výhodnějšího způsobu podávání nabídek, sdělení bližších podrobností apod., ale i sdělení údajů z nabídek jiných uchazečů atd. (bod 56).

Ke skutkové podstatě trestného činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě

Vzhledem k tomu, že skutková podstata trestného činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku nemá tzv. blanketní nebo odkazovací dispozici, neboť se nedovolává ani obecně, ani konkrétně mimotrestního předpisu, který by bylo třeba užít nebo jehož porušením je podmíněna trestní odpovědnost; tento trestný čin lze spáchat i v souvislosti se zadáváním veřejné zakázky malého rozsahu, u níž se nemusí konat zadávací řízení podle zákona o veřejných zakázkách – k tomu srov. rozhodnutí pod č. 1/2019-I. Sb. rozh. tr. Již jen proto nemohou obstát námitky obviněného, že soud prvního stupně pochybil, když mu přímo ve skutkové větě nevytkl porušení konkrétních ustanovení zákona o veřejných zakázkách. Povinnost odkázat na konkrétní právní předpis přímo ve skutkové větě výrokové části rozsudku je zapotřebí právě jen u skutkových podstat blanketních či odkazovacích, což ovšem o trestném činu podle § 256 odst. 1 trestního zákoníku neplatí. Nejvyšší soud pro úplnost uvádí, že pro trestný čin podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku je ve smyslu § 13 odst. 2 vyžadován úmysl, který musí zahrnovat všechny znaky objektivně-deskriptivní i normativní znaky dané skutkové podstaty. Postačí však úmysl nepřímý ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b), příp. i odst. 2 tr. zákoníku. Navíc musí být dán i úmysl přesahující objektivní stránku skutkové podstaty v podobě úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému prospěch (tzv. druhý úmysl, *dolus coloratus*), který též může mít formu nepřímého úmyslu – viz rozhodnutí pod č. 14/2018 Sb. rozh. tr. K způsobení škody ani k opatření prospěchu tedy nemusí dojít. Trestní zákoník má na mysli způsobení majetkové škody nebo získání majetkového prospěchu. Pod pojmem majetkový nebo jiný prospěch se zde rozumí jakákoli výhoda. Zpravidla spočívá v přímém majetkovém prospěchu (např. v penězích nebo naturálním plnění), avšak může jít také o výhody jiného druhu (vzájemná protislužba, získání vhodného a dobře placeného zaměstnání apod.). O přijetí prospěchu půjde vždy, jestliže se pachatel s jeho vědomím dostane neoprávněné výhody. Není třeba předchozího výslovného souhlasu ani dohody. Stačí skutečný stav a okolnost, že pachatel prospěch neodmítl. Zamýšlený prospěch, jako tomu bylo v tomto případě, může spočívat i v očekávaném obvyklém výnosu z provedených prací na základě veřejné zakázky ve stavebnictví (body 58 a 59).

K tzv. předběžným tržním konzultacím

Předběžné tržní konzultace jsou totiž v § 33 zákona o veřejných zakázkách (dále jen „ZVZ“) definovány tak, že zadavatel je oprávněn vést tržní konzultace s odborníky či dodavateli s cílem připravit zadávací podmínky a informovat dodavatele o svých záměrech a požadavcích, pokud to nenarušuje hospodářskou soutěž; ustanovení § 211 odst. 1 ZVZ se použije obdobně. Podle § 211 odst. 1 ZVZ komunikace mezi zadavatelem a dodavateli v zadávacím řízení a při zvláštních postupech podle části šesté ZVZ probíhá písemně; není-li v tomto zákoně stanoveno jinak, lze použít i ústní komunikaci, je-li obsah v dostatečné míře zdokumentován zejména zápisy, zvukovými nahrávkami nebo souhrny hlavních prvků komunikace. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže definoval předběžné tržní konzultace ve svém rozhodnutí ze dne 14. ledna 2021, sp. zn. ÚOHS-S0245/2020/VZ, jako postup zadavatele ještě

před zahájením konkrétního zadávacího řízení, v rámci kterého získá informace, na základě kterých zjistí, zda vůbec a za jakých podmínek je možné na trhu získat jím požadované plnění. Podrobněji pak tento postup Úřad pro ochranu hospodářské soutěže rozvedl tak, že zadavatel může při přípravě zadávacích podmínek veřejné zakázky za účelem definování předmětu veřejné zakázky a zadávacích podmínek vyhledat nebo přijmout poradenství od externích nezávislých odborníků nebo i od dodavatelů, přičemž k předběžným tržním konzultacím se může zadavatel uchýlit v případech, kdy nedisponuje dostatečnými informacemi o předmětu veřejné zakázky, a není schopen dostatečné informace získat z veřejně dostupných zdrojů. V jiném rozhodnutí ze dne 14. května 2019, sp. zn. S0114,0139/2019/VZ, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže upozornil, že zadavatel musí při realizaci předběžné tržní konzultace mít neustále na vědomí, že oslovení dodavatelé jsou osoby vystupující na trhu v rámci hospodářské soutěže, a tedy jsou potenciálními účastníky budoucího zadávacího řízení a jejich hlavním cílem je maximalizace jejich zisku, tudíž jimi poskytované informace nemusí být vždy neutrální. Proto zadavatel musí k informacím získaným při předběžné tržní konzultaci přistupovat tak, aby byly ve výsledku v souladu se zákonem, neboť za zákonnost zadávacích podmínek nese odpovědnost pouze on sám. Současně ještě za účinnosti zákona o veřejných zakázkách (č. 137/2006 Sb.) ve svém rozhodnutí ze dne 19. prosince 2008, sp. zn. S257/2008, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže zdůraznil, že ohledně formulace zadávacích podmínek nesmí být technické podmínky stanoveny tak, aby určitým dodavatelům zaručovaly konkurenční výhodu nebo vytvářely neodůvodněné překážky hospodářské soutěže, povinností zadavatele je zajistit, aby zadávací podmínky nebyly formulovány zvýhodňujícím, či naopak diskriminačním způsobem pro určitého dodavatele. Odborná veřejnost se dále shoduje v tom, že institut předběžných tržních konzultací má být využit při nutnosti hlubšího posouzení trhu při zadávání specializovanějších, komplikovanějších nebo pro zadavatele z nejrůznějších důvodů významnějších veřejných zakázek, přičemž předběžné tržní konzultace musí být vedeny a zaznamenány způsobem předpokládaným zákonem. V souladu s ustanovením § 36 ZVZ je zadavatel povinen identifikovat jednak ty informace ze zadávací dokumentace, které jsou výsledkem předběžné tržní konzultace, a dále i osoby, které se na takových konzultacích podílely. Jde o opatření, jež mají garantovat zachování hospodářské soutěže, resp. zachování zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace. Ačkoliv tedy byl dotčený institut zařazen výslovně do právní úpravy zadávání veřejných zakázek až s účinností od 1. října 2016, již za předchozí právní úpravy, tj. za účinnosti zákona o veřejných zakázkách, nebyly konzultace tohoto typu mezi zadavatelem a odborníky či dodavatelem výslovně zakázané, jak se obvinění hájili, v tomto ohledu s nimi tedy dovolací soud souhlasí. Nicméně v posuzované trestní věci jednání obviněných, resp. způsob a obsah komunikace mezi zástupci zadavatele a dodavatelů, rozhodně neměly povahu předběžné tržní konzultace ve shora uvedeném smyslu, neboť zásadně narušovaly hospodářskou soutěž, neprobíhaly transparentně, byly cíleny na vítězství obchodní společnosti ESB, resp. posléze sdružení ESB/SYNER, tudíž popíraly smysl a podstatu dovolených, nyní již i zákonem předvídaných tržních konzultací. Naopak šlo o typické narušování hospodářské soutěže, která byla od počátku cílena na vítězství jediného spřáteleného hospodářského subjektu, původně obchodní společnosti ESB, posléze sdružení ESB/SYNER (body 73 – 75).

K ustanovení § 331 trestního zákoníku

Usnesení NS ze dne 23. března 2023, sp. zn. 11 Tdo 172/2023

https://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/00ACAB6033303EADC12589E100182F10?openDocument&Highlight=0,

Rozhodnutí:

Rozsudkem Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 9. dubna 2018, sp. zn. 32 T 143/2015, byl obviněný M. H. pod bodem 1) uznán vinným **zvláště závažným zločinem přijetí úplatku podle § 331 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zákoníku**. Pod body 2) a 3) byl tímž rozsudkem okresního soudu uznán vinným pokračujícím přečinem nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1 tr. zákoníku, pod bodem 4) **zvláště závažným zločinem přijetí úplatku podle § 331 odst. 2, odst. 3 písm. b) tr. zákoníku**, pod bodem 5) přečinem podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 3 tr. zákoníku a pod bodem 6) přečinem nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1 tr. zákoníku. Za uvedené jednání byl obviněný okresním soudem podle § 331 odst. 3 tr. zákoníku za užití § 43 odst. 1 tr. zákoníku odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání pěti let a čtyř měsíců, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Vedle toho byl obviněnému uložen též peněžitý trest ve výměře 200 denních sazeb po 1.500 Kč (tedy v celkové výši 300.000 Kč) a trest propadnutí náhradní hodnoty.

Proti rozsudku soudu prvního stupně podal obviněný odvolání, o němž rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 5. října 2021, sp. zn. 7 To 119/2020, a to tak, že ve vztahu k osobě obviněného napadené rozhodnutí podle § 258 odst. 1 písm. d) a písm. e), odst. 2 tr. řádu zrušil ve výroku o trestu a uloženém ochranném opatření. Podle § 259 odst. 3 tr. řádu poté Krajský soud v Ústí nad Labem nově rozhodl tak, že obviněného odsoudil podle § 331 odst. 3 tr. zákoníku za užití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání čtyř let a šesti měsíců, pro jehož výkon jej podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařadil do věznice s ostrahou. Vedle toho byl obviněnému uložen též trest propadnutí náhradní hodnoty.

Obviněný podal prostřednictvím svého obhájce dovolání, kterým napadl rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 5. října 2021, sp. zn. 7 To 119/2020, ve spojení s rozsudkem Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 9. dubna 2018, sp. zn. 32 T 143/2015, a to v celém jejich rozsahu. Nejvyšší soud dovolání obviněného dle § 265i odst. 1 písm. b) trestního řádu odmítl.

Skutková zjištění:

Obviněný se předmětné trestné činnosti dopustil společně s dalšími osobami tím, že (vybrané skutky týkající se § 331):

1) v přesně nezjištěné době v listopadu a prosinci roku 2011 a v přesně nezjištěné

době v lednu 2012 převzal ve třech případech pokaždé finanční částku ve výši 50.000 Kč od J. B., který mu tyto finanční částky předal v objektu nákupního centra GLOBUS v XY na pokyn obviněné V. B., která J. B. v prvním případě i ukázala osobu obviněného, přičemž peníze za tím účelem ve všech případech obdržela od obviněného A. J., kdy se jednalo o finanční prostředky určené od obviněného A. J. pro obviněného za to, že bude jako příslušník Policie České republiky informovat obviněného A. J. o chystaných procesních úkonech ze strany Policie České republiky v Ústeckém kraji směřujících proti jeho osobě v souvislosti s jeho trestnou činností týkající se obchodu s omamnými a psychotropními látkami,

- 4) v době kolem 17:00 hodin v přesně nezjištěný den v měsíci únoru nebo březnu 2014 na parkovišti v blízkosti panelového domu č. or. XY v ulici XY v XY na předem domluvené schůzce prostřednictvím obviněných P. H. a F. K. žádal obviněný jako příslušník Policie České republiky, služebně zařazený jako komisař na Krajském ředitelství policie Ústeckého kraje, 2. oddělení obecné kriminality skupiny kriminální policie a vyšetřování územního odboru v Ústí nad Labem, od A. K. úplatek ve výši 100.000 Kč za to, že mu jako příslušník Policie České republiky pomůže s jeho dluhem, který má u M. N., přičemž obvinění P. H. a F. K. při této schůzce společně A. K. sdělili podmínky pomoci ze strany obviněného v té podobě, že mu obviněný pomůže za 100.000 Kč s dluhem A. K. u M. N., kdy následně po další domluvě přijel A. K. kolem 19:00 hodin téhož dne do bydliště obviněného v ulici XY v XY, kde na něho obviněný čekal společně s obviněným P. H. a kde obviněný M. H. sdělil A. K., že jeho pomoc za uvedenou částku bude spočívat v tom, že si A. K. předvolá na Policii České republiky, kde A. K. uvede, že mu M. N. vyhrožuje, což dosvědčí i další svědci, které si obviněný předvolá, a to P. H. a další neustanovenou osobu, dále obviněný sdělil A. K., že poté si k sobě na policii předvolá i M. N., přičemž při hovoru obviněný odkázal A. K. na obviněného P. H., který znal podmínky pro popsanou pomoc.

Z odůvodnění:

K tzv. opomenutým důkazům

Za opomenuté nelze označit důkazní návrhy, jimiž se soudy nižších stupňů řádně zabývaly, avšak rozhodly, že dalšího dokazování či jeho doplnění již není zapotřebí, neboť skutkový stav věci byl náležitě zjištěn ostatními v řízení provedenými důkazy a obviněným navrhované důkazy, resp. návrh na jejich opětovné provedení, by neměly na posouzení skutkového stavu věci žádný vliv. Zjednodušeně řečeno, o existenci opomenutých důkazů se nejedná v důsledku prosté nespokojenosti obviněného s úplností provedeného dokazování (bod 25).

K domovní prohlídce:

K námitkám obviněného stran nedostatků protokolu o provedení domovní prohlídky i stran vlastního průběhu tohoto úkonu Nejvyšší soud konstatuje, že na tyto námitky je třeba nahlížet v materiálním smyslu, jelikož v případě přezkumu zákonnosti jakéhokoli důkazu získaného konkrétním postupem orgánů veřejné moci je nutno posuzovat možnost zásahu do základních práv a svobod obviněného v jejich

materiálním pojetí. Namítal-li obviněný, že nebyl před samotnou realizací domovní prohlídky poučen o povinnosti vydat věci či vyslechnut za účelem dosažení dobrovolného vydání hledané věci, nelze pominout, že obviněný byl bezprostředně před provedením samotné prohlídky zadržen jakožto osoba podezřelá podle § 76 odst. 1 tr. řádu a v tomto postavení byl rovněž vyslechnut, přičemž tato skutečnost byla uvedena i v samotném protokolu o domovní prohlídce jakožto důvod, pro který nebyl opakovaný výslech realizován. Předchozí výslech dotčené osoby podle § 84 tr. řádu je přitom podmínkou (nikoliv však absolutní) výkonu prohlídky, když není třeba, jestliže věc nesnese odkladu a výslech nelze provést okamžitě. Účelem tzv. předchozího výslechu je docílit dobrovolného vydání hledané věci nebo odstranění jiného důvodu, který vedl k nařízení prohlídky. Smyslem tohoto úkonu naopak není získání výpovědi, ježto k tomuto účelu slouží jiné procesní instituty. Obviněný byl podle protokolu o domovní prohlídce poučen podle § 78 a § 79 tr. řádu a ve smyslu § 78 odst. 1 tr. řádu byl vyzván policejním orgánem k vydání věcí důležitých pro trestní řízení, což obviněný odmítl s tvrzením, že se žádné takové věci v domě nenacházejí. Obviněný byl tedy výslechu fakticky bezprostředně před konáním domovní prohlídky podroben a následně byl rovněž řádně poučen a vyzván k dobrovolnému vydání věci, což následně stvrdil svým podpisem na protokolu o domovní prohlídce po její realizaci, v jejímž průběhu měl možnost porady se svojí obhájkyň. Tímto postupem došlo k naplnění účelu ustanovení § 84 tr. řádu, byť tento úkon nebyl proveden v zákonem stanovené formě (bod 39).

Usnesení NS z dne 30. srpna 2023, sp. zn. 3 Tdo 587/2023

https://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/3E8E897DEE238CA3C1258A87001B7BCC?openDocument&Highlight=0,

Rozhodnutí:

Rozsudkem Okresního soud v Litoměřicích ze dne 7. dubna 2021, sp. zn. 24 T 29/2020 byl obviněný P. H. uznán vinným **zločinem přijetí úplatku podle ustanovení § 331 odst. 1, 3 písm. b) tr. zákoníku** ve znění platném do 30. listopadu 2011 (body 1 – 7 výroku o trestu), a přečinem neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací podle § 230 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákoníku (body 8 – 11 výroku o trestu). Za toto jednání byl odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání tří let, jehož výkon byl podmíněně odložen na dobu v trvání tří let. Obviněnému byl rovněž uložen peněžitý trest ve výměře 100 denních sazeb po 3.000 Kč, tj. celkem 300.000 Kč, a trest propadnutí věci (několika bankovek v celkové hodnotě 5.000 Kč a 100 euro). Zároveň bylo rozhodnuto o zproštění obžaloby P. H. pro několik skutků popsanych v rozhodnutích nižších soudů.

Proti rozsudku Okresního soudu v Litoměřicích podali obviněný i státní zástupce odvolání, o kterých Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl rozsudkem ze dne 5. prosince 2022, sp. zn. 4 To 503/2021 tak, že napadený rozsudek částečně zrušil ve výroku o vině a znovu rozhodl tak, že obviněného P. H. uznal pod body 1) – 7) výroku o vině vinným **zločinem přijetí úplatku podle § 331 odst. 1, 3 písm. b) tr. zákoníku**, a přečinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a)

tr. zákoníku. Za to a za přečin neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací podle § 230 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, ohledně něhož zůstal napadený rozsudek ve výroku o vině pod body 8) - 11) nezměněn, byl obviněný odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 3 let, jehož výkon mu byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 3 let. Obviněnému byl současně uložen peněžitý trest ve výměře 100 denních sazeb po 1.000 Kč, tj. celkem 100.000 Kč. Jinak zůstal původní rozsudek nezměněn.

Proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem podal obviněný P. H. dovolání, o kterém Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání dne 30. srpna 2023 tak, že jej podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. řádu odmítá.

Skutková zjištění:

Obviněný v době od 21. června 2010 do 20. září 2010 přebíral od dalších obviněných neoprávněná peněžitá plnění či jiné věci (igelitovou tašku s láhvemi nezjištěného druhu, lék pro rybičky, dva CD disky s nahrávkou nezjištěné hudební skupiny a další neoprávněná plnění nezjištěného charakteru), a to v souvislosti s rozhodováním o pobytovém režimu cizinců, které tito další obvinění zastupovali, kdy tato peněžitá plnění a další věci ostatní obvinění poskytli obviněnému P. H. v úmyslu docílit snazšího průběhu řízení ve věcech jím zastupovaných cizinců (body 1 – 7 výroku o vině).

Obviněný dále ve dne 21. června 2010 až 23. června 2010 na žádost jiných osob provedl několik dotazů do cizineckého informačního systému na konkrétní osoby a údaje z tohoto informačního systému neoprávněně sdělil osobě, která jej o ně žádala (body 8 – 11 výroku o vině).

Obviněný P. H. popsáním jednáním jednal v rozporu s obsahem služebního slibu podle § 17 odst. 3 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů a v rozporu s povinnostmi příslušníků ozbrojených bezpečnostních sborů podle § 45 odst. 1 písm. a), b) a § 46 odst. 1 téhož zákona.

Z odůvodnění:

Ke naplnění skutkové podstaty trestného činu přijetí úplatku

Skutková podstata zločinu přijetí úplatku podle § 331 odst. 1, 3 písm. b) tr. zákoníku ve znění platném do 30. listopadu 2011, byla naplněna již tím, že obviněný jako úřední osoba ve smyslu § 127 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku přijímal úplatky v souvislosti s obstaráváním věci obecného zájmu. Pro její naplnění není vyžadováno, aby došlo k reálnému ovlivnění udílením nezákonných pokynů. Skutečnost, že obviněný svým podřízeným neudílel nezákonné pokyny, jej proto nemůže nijak vyvinít (bod 46).

Obstarávání věcí obecného zájmu je činnost, která souvisí s plněním úkolů týkajících se věci obecného zájmu, tedy nejen rozhodování orgánů státní moci a správy. Nepochybné je, že obstaráváním věcí obecného zájmu bude veškerý výkon veřejné moci. Mezi úplatkem a obstaráváním věcí obecného zájmu nebo podnikáním

pachatele nebo „jiného“ musí být souvislost. Proto úplatek musí mít vztah k činnosti, která spadá pod obstarávání věci obecného zájmu (srov. R 1/1978-I.). Bude tomu tak tehdy, jestliže přijatý nebo slíbený úplatek má vztah k činnosti osoby, která věci obecného zájmu sama obstarává, nebo osoby, která přitom spolupůsobí. Souvislost s obstaráváním věcí obecného zájmu nemusí být jediným, či dokonce výlučným důvodem poskytnutí úplatku, postačí i souvislost *částečná*. Tato souvislost je dána i v případě, pokud byl úplatek poskytován tzv. z vděčnosti či jako poděkování nebo projev uznání či úcty až po skončení vyřízení záležitosti, neboť i takovým projevem se ovlivňuje chování pro případ budoucích podobných záležitostí, přičemž na souvislost nemá vliv, že k jednání došlo až po vyřízení záležitosti. Obecně platí, že souvislost je dána, když je úplatek přijímán před vyřízením nebo při vyřizování záležitosti, ale i po jejím skončení, je-li zde odůvodněn předpoklad, že i v budoucnu se opět mohou pachatel i poskytovatel znovu v souvislosti s obstaráváním věci veřejného zájmu setkat. Skutečnost, že přijetí úplatku nebo slibu úplatku neovlivnilo osobu obstarávající věci obecného zájmu, je z hlediska právní kvalifikace jejího jednání podle tohoto ustanovení bez významu. Jestliže úplatek nebo slib úplatku měl vliv na jednání pachatele, zvyšuje tato okolnost závažnost trestného činu (body 56 – 57).

Úplatek může být přijat jako pozornost za čas upláceného či pouze zajištění řádného průběhu řízení. Tedy i pokud by obviněný přímo žádné z řízení aktivně neovlivnil, ale pouze dostával úplatky za svůj čas, informace o průběhu řízení či případné upozornění na problémy v projednávané věci, stále se jedná o naplnění všech znaků předmětného trestného činu přijetí úplatku (bod 59).

K ustanovení § 332 trestního zákoníku

Usnesení NS ze dne 12. dubna 2023, sp. zn. 3 Tdo 1050/2022

https://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/52F1E6290D5660D9C12589FD002D3379?openDocument&Highlight=0,

Rozhodnutí:

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. března 2021, sp. zn. 32 T 5/2019, byl obviněný O. O. pod bodem 1.) uznán vinným pokusem zločinu podvodu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku k § 209 odst. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku. Za tento zločin a za sbíhající se zločin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 2 písm. a), c) tr. zákoníku a přečin porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle § 268 odst. 1 tr. zákoníku, jimiž byl uznán vinným rozsudkem Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 12. října 2017, č. j. 4 T 133/2016-3619, který nabyl právní moci dne 12. října 2017, byl odsouzen podle § 209 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 5 roků a 6 měsíců, pro jehož výkon byl zařazen do věznice s ostrahou. Obviněnému byl dále uložen peněžitý trest ve výměře 150 denních sazeb, přičemž jedna denní sazba byla stanovena částkou 1.000 Kč, tedy 150.000 Kč, a trest propadnutí věci.

Obvinění V. J., R. T. a R. P. byli tímž rozsudkem pod bodem 3) výroku o vině uznáni vinnými **zločinem podplácení podle § 332 odst. 1 alinea první, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku** ve znění účinném do 31. ledna 2019. Za to byl každý z nich odsouzen k peněžitému trestu ve výměře 200 denních sazeb, přičemž jedna denní sazba byla stanovena částkou 10.000 Kč, celkem tedy 2.000.000 Kč.

Proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. března 2021, sp. zn. 32 T 5/2019, podali obvinění O. O., V. J., R. T. a R. P. odvolání do výroků o vině i trestu jich se týkajících. Odvolání do výroku o vině a trestu stran jeho osoby podal i spoluobviněný P. B. O podaných odvoláních rozhodl Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 1. prosince 2021, sp. zn. 3 To 63/2021, a to tak, že podle § 256 tr. ř. všechna podaná odvolání zamítl.

Nejvyšší soud rozhodl o dovoláních podaných obviněnými O. O., V. J., R. T. a R. P. tak, že je podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. řádu odmítl.

Skutková zjištění (k § 332):

Obvinění V. J., R. T. a R. P. poté, co dne 15. dubna 2013 policejní orgán tehdejšího ÚOKFK SKPV, expozitura Ostrava, v trestní věci č.j. OKFK-143/TČ-2011-252501 provedl prohlídku jiných prostor a pozemků ve společnosti E. G., v níž v pozici jednatele a majoritního společníka působil R. P., a poté, co v bezprostřední návaznosti na tento úkon bylo v téže trestní věci zahájeno trestní stíhání blízkých spolupracovníků R. P., a to V. J., společníka a jednatele společnosti E. G., a R. T., ředitele společnosti E. P., pro zvláště závažné zločiny dotační podvod podle § 212 odstavec 1, odstavec 6 trestního zákoníku a poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odstavec 1, odstavec 5 trestního zákoníku, kteří byli v tomto řízení vzati do vazby, dále poté, co pro tytéž zvláště závažné zločiny bylo dne 10. května 2013 zahájeno trestní stíhání R. P. jako uprchlého, jenž se v tu dobu nacházel na území Seychelské republiky, a dále také poté, co byli V. J. a R. T. dne 26. července 2013 v uvedeném trestním řízení pod č. j. OKFK-143/TČ-2011-252501 propuštěni z vazby usnesením státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci, pobočka Ostrava, K. K., se R. P., R. T. a V. J. v červenci 2013 společně poradili o nabídce K. P. a O. O. učiněné R. P. prostřednictvím komunikační aplikace Skype na zajištění propuštění R. T. a V. J. z vazby a dále na zajištění dalšího ovlivnění průběhu trestního stíhání v trestním řízení pod č.j. OKFK-143/TČ-2011-252501 ve prospěch R. P., R. T. a V. J. prostřednictvím osob státního zástupce a policejního orgánu Policie ČR, ÚOKFK SKPV, expozitura Ostrava, a to za částku 10.000.000 Kč, kterou se rozhodli akceptovat tak, že z této celkové částky zaplatí R. T. v hotovosti částku 5.000.000 Kč K. P. a O. O. za to, že došlo na základě usnesení státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci, pobočka Ostrava, K. K. k propuštění V. J. a R. T. z vazby v trestním řízení pod č.j. OKFK-143/TČ-2011-252501, a kterou R. T. postupně provedl tak, že:

- dne 2. srpna 2013 v době mezi 12:00 a 13:00 hodin v Ostravě na ulici XY, v kavárně Obchodního centra F., K. P. předal finanční hotovost ve výši 1.000.000 Kč, kterou si před tím z části půjčil jednak od společnosti E. G. a z části také od společnosti A.,

- dne 16. srpna 2013 v době mezi 13:06 a 13:55 hodin v Novém Bohumíně na ulici XY, v sídle společnosti E. G., K. P. a O. O. předal finanční hotovost ve výši 2.000.000 Kč, kterou si předtím z pokynu R. P., jako majitele finančních prostředků, vyzvedl u společnosti C. g. i. c.,
- dne 23. srpna 2013 v době mezi 17:00 a 17:47 hodin v Novém Bohumíně na ulici XY, v sídle společnosti E. G., K. P. a O. O. předal finanční hotovost ve výši 2.000.000 Kč, kterou si předtím půjčil od společnosti E. R.,

příčemž R. T. byl srozuměn s tím, že tyto částky jsou postupným částečným splněním obsahu ústní dohody uzavřené předtím v červenci 2013 mezi R. P. a K. P. a O. O. o tom, že K. P. a O. O. převezmou částku 5.000.000 Kč, kterou předají státnímu zástupci a policejnímu orgánu činným v trestním řízení ve věci vedené pod č.j. OKFK-143/TČ-2011-252501, kde policejní orgán Policie ČR, SKPV ÚOKFK, expozitura Ostrava, vede trestní stíhání osob R. P., R. T., V. J. a P. O. pro zvlášť závažné zločiny dotační podvod podle § 212 odstavec 1, odstavec 6 trestního zákoníku a poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odstavec 1, odstavec 5 trestního zákoníku, a to za propuštění R. T. a V. J. z vazby.

Z odůvodnění:

(zejména k zásadě volného hodnocení důkazů, zásadě in dubio pro reo a institutu dočasného odložení trestního stíhání)

K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. řádu

Z uvedených skutečností tedy vyplývá, že východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. jsou v pravomocně ukončeném řízení stabilizovaná skutková zjištění vyjádřená v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popř. i další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem hmotného práva [především trestního, ale i jiných právních odvětví (bod 81)].

K zásadě volného hodnocení důkazů

Ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. nestanoví žádná pravidla jak pro míru důkazů potřebných k prokázání určité skutečnosti, tak stanoví relativní váhu určitých typů či druhů jednotlivých důkazů. Soud totiž v každé fázi řízení zvažuje, které důkazy je třeba provést, případně zda a nakolik se jeví být nezbytným dosavadní stav dokazování doplnit. S přihlédnutím k obsahu již provedených důkazů tedy usuzuje, nakolik se jeví např. návrhy stran na doplnění dokazování stěžejní a zda jsou tyto důvodné a které mají naopak z hlediska zjišťování skutkového stavu věci jen okrajový, nepodstatný význam. Shromážděné důkazy potom hodnotí podle vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností jednotlivě i v jejich souhrnu. Rozhodování o rozsahu dokazování tak spadá do jeho výlučné kompetence. Obvinění zcela nepřípadně polemizují se skutkovými závěry soudu stran provedených důkazů ve věci, kdy předkládají soudu vlastní náhled na to, co z provedených důkazů vyplývá, resp. jaká skutková zjištění, přičemž nijak nereflektují skutečnost, že soudy vycházely z celé řady dalších ve věci provedených důkazů, které hodnotily na rozdíl od nich ve vzájemných souvislostech, a rovněž opomíjejí, že v rámci dovolání nelze namítat, že soudy měly ten který důkaz posoudit jiným způsobem. Sama skutečnost, že soudy hodnotí provedené důkazy odlišným

způsobem než obviněný, však neznamená automaticky porušení zásady volného hodnocení důkazů, zásady *in dubio pro reo*, případně dalších zásad spjatých se spravedlivým procesem (body 98 a 99).

K zásadě in dubio pro reo

Zásada v *pochybnostech ve prospěch obviněného*, jakožto subprincip zásady presumpce neviny vyjádřené v § 2 odst. 2 tr. ř., neznamená, že stojí-li proti sobě dvě odlišné výpovědi – obviněného a obžaloby, je třeba vždy rozhodnout ve prospěch obviněného, ale je zárukou pro obviněného, že v případě, že po provedení a zhodnocení veškerých dostupných důkazů nebude možné se jednoznačně přiklonit k jedné nebo druhé verzi skutkového děje, bude vždy rozhodnuto ve prospěch obviněného (bod 107).

K institutu dočasného odložení trestního stíhání dle § 159c tr. řádu

Toto ustanovení bylo do trestního řádu zařazeno novelou provedenou zákonem č. 163/2016 Sb., s účinností od 1. července 2016, jejímž cílem bylo motivovat osoby k oznamování případů pasivní korupce a k efektivní spolupráci s orgány činnými v trestním řízení. Zákonem č. 287/2018 Sb. pak došlo s účinností od 1. února 2019 k zásadní novelizaci uvedeného zákonného ustanovení, kdy bylo před slovo slíbil vloženo sousloví „*poskytl nebo*“, čímž byl rozšířen okruh adresátů tohoto ustanovení o podezřelé, kteří již úplatek poskytli. O tom, že sousloví „*slíbil úplatek*“ v sobě nezahrnuje také jednání spočívající v poskytnutí úplatku je, vzhledem k tomu, že došlo k poslední citované novelizaci, zřejmé. Na jednání obviněných R. P., V. J. a R. T. by ustanovení § 159c tr. ř. bylo aplikovatelné až ve znění zákona č. 287/2018 Sb., neboť na základě provedeného dokazování bylo postaveno na jisto, že část úplatku v celkové výši 5 000 000 Kč již byla obviněnými poskytnuta, jak ostatně správně připomněl i nalézací soud. To ovšem za předpokladu, že by byly splněny všechny podmínky pro aplikaci tohoto ustanovení. Trestný čin podplácení podle § 332 tr. zákoníku, z jehož spáchání byli R. P., V. J. a R. T. podezřelí, následně obviněni a odsouzeni, je obsažen v taxativním výčtu §159c tr. ř. Nalézací soud ale správně konstatoval, že v době, kdy bylo předmětné ustanovení aplikovatelné, tito již nebyli ve věci osobami podezřelými, ale obviněnými, a o použití tohoto ustanovení se proto nedalo uvažovat. Ke dni 1. února 2019, kdy se právní úprava rozšířila i na oznamovatele, jež úplatek již poskytli, nebyli v postavení podezřelých a dané ustanovení na ně nebylo možno aplikovat. Nejvyšší soud nadto dodává, že nebyla naplněna ani podmínka oznámení této skutečnosti *bez zbytečného odkladu*. První aktivita kohokoliv z obviněných, která by se dala označit jako učinění oznámení, tedy proběhla rok a půl poté, co mělo dojít k předání úplatku. Předmětné oznámení tak rozhodně nelze považovat za oznámení učiněné *bez zbytečného odkladu* (body 118 a 120).

JUDIKATURA ÚSTAVNÍHO SOUDU

K ustanovení § 256 trestního zákoníku

Usnesení Ústavního soudu z 26. dubna 2023, sp. zn. IV. ÚS 604/22

<https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=123749&pos=1&cnt=1&typ=result>

Rozhodnutí:

Stěžovatel byl rozsudkem Okresního soudu v Litoměřicích ze dne 29. května 2019, sp. zn. 1 T 48/2017, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem z 25. listopadu 2020, sp. zn. 4 To 461/2019, uznán vinným **zločinem zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1 a 2 písm. a) tr. zákoníku**, pokusem přečinu porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 21 odst. 1, § 220 odst. 1 a 2 písm. b) tr. zákoníku a zločinem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1 a 2 písm. c) tr. zákoníku. Uložen mu byl přitom úhrnný trest odnětí svobody ve výměře dvou let, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání čtyř let. Dále mu byl uložen peněžitý trest ve výměře 150 denních sazeb po 1.000 Kč, tedy celkem 150.000 Kč, a trest zákazu činnosti po dobu pěti let.

Usnesením Nejvyššího soudu z 13. října 2021, sp. zn. 5 Tdo 913/2021, bylo odmítnuto stěžovatelovo dovolání jako zjevně neopodstatněné.

Ústavní stížností se stěžovatel domáhal zrušení uvedených rozhodnutí nižších soudů, jímž mělo dojít k dotčení jejich ústavně zaručených práv.

Ústavní stížnost se odmítá.

Skutková zjištění:

Trestné činnosti zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě a pokusu porušení povinnosti při správě cizího majetku se měl stěžovatel stručně uvedeno dopustit následujícím způsobem: Jako starosta obce H. a člen výběrové komise, do které byl jmenován jejím zastupitelstvem ve výběrovém řízení na veřejnou zakázku s názvem "X - inženýrské sítě a komunikace", s úmyslem zjednat obchodní společnosti A majetkový prospěch, zmanipuloval výsledek výběrového řízení ve prospěch uvedené obchodní společnosti tak, aby výběrové řízení vyhrála tato obchodní společnost s tím, že skutečnou realizací projektu bude pověřena obchodní společnost B, ač ani jedna z obou uvedených společností se daného výběrového řízení neúčastnila. Dne 9. listopadu 2011 stěžovatel zastupitelstvo obce H. na jeho 10. zasedání seznámil s výsledky výběrového řízení, přičemž uvedl, že výběrová komise doporučila zastupitelstvu obce uzavřít dohodu s obchodní společností A, která nabídla nejvýhodnější cenu, ačkoliv věděl, že je to v rozporu se skutečným průběhem výběrového řízení, kdy společnost

A se do předmětného výběrového řízení ani nepřihlásila. Zastupitelstvo obce pak schválilo jako vítěznou nabídku obchodní společnosti A a pověřilo obviněného jako starostu obce podpisem smlouvy s tímto vybraným dodavatelem stavby. Stěžovatel tedy s úmyslem zmanipulovat výběrové řízení ve prospěch obchodní společnosti A zatajil zastupitelům obce, že vítěznou obchodní společností s nejnižší cenou na zhotovení zakázky měla být obchodní společnost C, která do výběrového řízení podala nabídku s cenou 19.015.455 Kč včetně daně z přidané hodnoty (dále jen "DPH"). Stěžovatel přitom ještě před tímto datem objednal u obchodní společnosti D nákup obchodní společnosti A, která byla založena jakožto společnost připravená k dalšímu prodeji a jako taková nevyvíjela žádnou činnost. Po schválení nabídky zastupitelstvem podepsal stěžovatel dne 16. listopadu 2011 jako starosta obce H. Smlouvu o poskytnutí stavebních prací s obchodní společností A. Smlouvu za tuto společnost podepsal s jeho vědomím a na jeho popud dne 21. listopadu 2011 v té době její jednatel V. D., za sjednanou cenu díla ve výši 18.348.268 Kč bez DPH. DPH činila 3.669.653 Kč a cena 22.017.921 Kč včetně DPH pak představovala nejdražší nabídku, přičemž rozdíl mezi ní a nabídkou obchodní společnosti C ve výši 19.015.455 Kč včetně DPH činil 3.002.466 Kč. Tímto jednáním stěžovatel jako odpovědný zástupce obce H. v postavení starosty úmyslně porušil povinnost vyplývající z § 99 ve spojení s § 103 odst. 4 písm. g) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), v platném znění, tedy povinnost zabezpečovat hospodaření obce jako výkonný orgán v oblasti samostatné působnosti zejména v souladu s § 38 odst. 1 tohoto zákona, jelikož uzavřel smlouvu o dílo s vědomím, že je pro obec nevýhodná, a to minimálně v částce 3.002.466 Kč. Dále dne 1. prosince 2011 stěžovatel, s úmyslem dokončit ovládnutí zhotovitele díla, předložil na 11. veřejném zasedání zastupitelstva obce H. návrh na zakoupení obchodního podílu v obchodní společnosti A za částku 200.000 Kč, přičemž zastupitelstvo tento nákup schválilo, pověřilo stěžovatele podpisem smlouvy o koupi 100 % obchodního podílu v této obchodní společnosti a souhlasilo, že stěžovatel společně s A. Z. budou jednateli této obchodní společnosti. Následně jako jednatel obchodní společnosti A rozhodl o přidělení dané veřejné zakázky obchodní společnosti B a následujícího dne podepsal za obchodní společnost A smlouvu o dílo č. X s cenou díla 15.829.249,05 Kč bez DPH. Stěžovatel tedy s úmyslem ovládnout realizaci zakázky úmyslně zmanipuloval výběrové řízení na tuto zakázku ve prospěch obchodní společnosti A, která tímto jeho jednáním získala neoprávněný prospěch spočívající v realizaci zakázky v hodnotě 22.017.921 Kč včetně DPH, ač se do výběrového řízení ani nepřihlásila a nesplňovala podmínky zadávacího řízení.

Z odůvodnění:

K otázce prospěchu

Namítá-li stěžovatel rozpor soudních závěrů v tom směru, že v určité části soudního rozhodnutí se uvádí, že jeho jednání směřovalo k poškození obce, a v jiné části, že se snažil obec nezatížit, jde o rozpor pouze zdánlivý. Motiv někomu pomoci se totiž nemusí vždy vylučovat s právním naplněním úmyslu téže osobě způsobit škodu. V posuzované věci byl hodnocený skutkový děj poměrně komplexní, zahrnoval řadu různých kroků a tyto kroky je na místě také komplexně hodnotit ve vztahu k naplnění jednotlivých skutkových podstat trestných činů. Skutečnost, že obec byla poškozena tím, že jako vítěz výběrového řízení byl označen jiný subjekt, než jaký podal nejnižší

nabídku, nevylučuje, že stěžovatel se později snažil dosáhnout toho, že obec nebude muset platit DPH. To, že některá jednání stěžovatele měla či mohla být pro obec přínosem a jiná zase ztrátou finančních prostředků nijak nevylučuje možnost závěru, že jimi stěžovatel naplnil skutkové podstaty různých trestných činů. U žádného z trestných činů, jimiž byl stěžovatel uznán vinným, není podmínkou, aby z posuzovaného jednání měl pachatel prospěch. Není-li tedy takový prospěch v posuzované věci ve skutkové větě konstatován, ba i konal-li skutečně stěžovatel nějaké činnosti pro obec bez nároku na finanční odměnu, jak tvrdí, není to v daném kontextu rozhodující, postupoval-li v rozporu se zákonem. Dojde-li k úmyslnému zmanipulování výběrového řízení tak, že zakázku získá jiný subjekt, než měl, jde zjevně o situaci, kdy nesprávně zvítězivšímu subjektu je úmyslně opatřen prospěch, a to ke škodě subjektu, jenž měl ve výběrovém řízení při zachování zákonného postupu zvítězit. Uzavřela-li osoba jednající za obec vědomě smlouvu se subjektem, který byl označen za vítěze výběrového řízení jen kvůli jeho zmanipulování, přičemž jde o smlouvu, ve které se obec zavazuje uhradit vyšší cenu, než jakou nabízel subjekt, jehož vítězství bylo ve výběrovém řízení jeho zmanipulováním zabráněno, pak porušila povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek, a tím obci způsobila škodu. Skutkové podstaty prvního i druhého z výše uvedených trestných činů tak byly naplněny, a to ať již stěžovatel jinak konal pro obec nebo život v ní něco prospěšného i nad rámec svých povinností starosty, nebo přestože snad plánoval či doufal škodu způsobenou obci prvním z trestných skutků následně (již po jeho dokonání a tedy po naplnění příslušných skutkových podstat) "vykompenzovat" jednáním dalším, které ji mělo zbavit povinnosti zaplatit DPH (body 10 – 12).

K ustanovení § 256 a § 332 trestního zákoníku

Usnesení Ústavního soudu ze 11. dubna 2023, sp. zn. III. ÚS 603/23

<https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=123481&pos=1&cnt=1&typ=result>

Rozhodnutí:

Stěžovatel byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 z 26. března 2021, sp. zn. 1 T 156/2018, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze z 18. února 2022, sp. zn. 5 To 222/2021, uznán vinným **zločinem zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, 2 písm. a) trestního zákoníku**, jehož se dopustil v jednočinném souběhu se **zločinem podplácení podle § 332 odst. 1 alinea 1 a 2, odst. 2 písm. b) trestního zákoníku**. Pod bodem II. výroku o vině byl stěžovatel shledán vinným **zločinem zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, 2 písm. a) trestního zákoníku**. Stěžovateli byl uložen úhrnný peněžitý trest ve výměře 360 denních sazeb po 1.200 Kč, celkem tedy 432.000 Kč.

Dovolání bylo Nejvyšším soudem odmítnuto jako zjevně neopodstatněné.

Stěžovatel se ústavní stížností domáhal zrušení shora uvedených rozhodnutí nižších soudů, přičemž mimo jiné napadal závěr soudů o naplnění tzv. druhého úmyslu

a upozorňoval, že bylo prokázáno, že nevznikl žádný majetkový prospěch společnosti, jejímž byl zaměstnancem. V této souvislosti neměl být předmětný skutek dle názoru stěžovatele posouzen jako dokonáný trestný čin, ale pouze jako pokus trestného činu dle § 21 odst. 1. tr. zákoníku.

Ústavní stížnost se odmítá.

Z odůvodnění:

K tzv. druhému úmyslu:

Uvedl-li dovolací soud mimo jiné, že z hlediska zavinění je u předmětného trestného činu nutný úmysl (přímý nebo nepřímý) a vedle něj také úmysl způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému prospěch (tzv. druhý úmysl, obmysl nebo také úmysl přesahující objektivní stránku trestného činu), k jehož naplnění rovněž postačuje úmysl nepřímý, přičemž ke způsobení škody ani k opatření prospěchu nemusí dojít, vypořádal tím současně námitku stěžovatele, že bylo v řízení prokázáno, že nedošlo k žádné majetkové újmě (bod 13).

K ustanovení § 332 trestního zákoníku

Nález Ústavního soudu ze 18. dubna 2023, sp. zn. I. ÚS 21/23

<https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=123848&pos=1&cnt=1&typ=result>

Rozhodnutí:

Stěžovatel byl usnesením Městského soudu v Brně z 20. října 2022, sp. zn. 70 Nt 3619/2022 vzat do vazby z důvodů uvedených v § 67 písm. b) tr. řádu. Usnesením Krajského soudu v Brně z 16. listopadu 2022, sp. zn. 9 To 388/2022, byla zamítnuta jeho stížnost proti usnesení Městského soudu v Brně.

Stěžovatel se ústavní stížností domáhal zrušení uvedených rozhodnutí, neboť jim mělo dojít k zásahu do jeho ústavních práv.

Ústavní soud nálezem z 18. dubna 2023 konstatoval, že usnesením Městského soudu v Brně ze dne 20. října 2022 a usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 16. listopadu 2022 bylo porušeno ústavně zaručené právo stěžovatele na osobní svobodu podle čl. 8 odst. 1, 2 a 5 Listiny základních práv a svobod a právo na spravedlivý (řádný) proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Ústavní soud proto uvedená rozhodnutí zrušil.

Z odůvodnění:

Ke koluzní vazbě

Naplnění důvodu pro uvalení koluzní vazby ve smyslu § 67 písm. b) trestního řádu je podmíněno existencí konkrétních skutečností spojených s předpokládanou aktivní činností obviněného, jež směřuje k maření skutečností závažných pro trestní stíhání. Již proto nemůže být koluzním důvodem vazby jen určitá důkazní situace, popř. rozsáhlost dokazování, ale musí být přítomny konkrétní skutečnosti nasvědčující obavě, že obviněný koluzní záměry skutečně má. Z napadených usnesení trestních soudů, ale ani z obsahu té části trestního spisu vedeného v předmětné věci, která se vztahuje k uvalení koluzní vazby na stěžovatele, nelze dovodit, že by v posuzované věci byly uvedené předpoklady naplněny. Městský soud se na č. I. 2 svého usnesení soustředil na shrnutí výsledků dosavadního dokazování, z nichž vyplývá důvodné podezření, že byl stěžovatel zapojen do činnosti organizované zločinecké skupiny a dopustil se tak zvláště závažného zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea druhá trestního zákoníku a **zločinu podplacení podle § 332 odst. 1 alinea první, odst. 2 písm. a) trestního zákoníku**. Vlastnímu koluznímu důvodu vazby podle § 67 písm. b) trestního řádu se pak věnoval pouze v jediném odstavci na č. I. 3 svého usnesení. Omezil se navíc pouze na obecné konstatování, že je ve věci "nutné provedení velmi podrobného výslechu ostatních spoluobviněných, jakož i dalších osob, které byly o jednání obviněného i celé organizované zločinecké skupiny zpraveny a mohly by tak o činnosti obviněného poskytnout další podstatné informace - jedná se o osoby kupř. zmíněné v soudu poskytnutých prepisech pořázených odposlechlů, které by mohly být v případě propuštění obviněného na svobodu jím dále ovlivněny." Je zřejmé, že citované odůvodnění existence důvodu koluzní vazby postrádá potřebnou konkrétnost. Městský soud neidentifikoval ani jediného konkrétního svědka, ve vztahu k němuž by mělo hrozit koluzní jednání ze strany stěžovatele. Odkaz na kategorii "osob, které byly o jednání obviněného i celé organizované zločinecké skupiny zpraveny a mohly by tak o činnosti obviněného poskytnout další podstatné informace", resp. na kategorii osob zmíněných v prepisech z pořázených odposlechlů, je zcela neurčitý a tato kategorie může zahrnovat třeba i desítky osob. V odůvodnění usnesení městského soudu pak zcela absentuje určení konkrétních skutečností, z nichž by bylo možné dovodit důvodnou obavu z možného ovlivňování uvedené kategorie osob ze strany stěžovatele. Přehlédnout ostatně nelze ani vágní formulaci, že by uvedené osoby "mohly být" stěžovatelem ovlivňovány. Takto vyjádřená abstraktní hrozba nemůže představovat podklad pro uvalení koluzní vazby (body 14 – 16).

Městský soud dále ve zmíněném odstavci na č. I. 3 svého usnesení uvedl, že v rámci domovních prohlídek a prohlídek jiných prostor došlo k zajištění celé řady důkazních materiálů, které je třeba řádně vyhodnotit, přičemž "s přihlédnutím k osobě obviněného, jakož po vyhodnocení povahy jím páchané trestné činnosti - dlouhodobost, promyšlenost apod. je na místě konstatování důvodné obavy, že by mohl mařit objasňování skutečností závažných pro dané trestní řízení.". Ústavní soud musí přisvědčit stěžovateli, že tato argumentace městského soudu postrádá jakoukoli relevanci ve vztahu k odůvodnění existence koluzního důvodu vazby, resp. že je nelogická. Pokud již byly dané důkazy zajištěny, není Ústavnímu soudu jasné, jak by stěžovatel mohl nepřípustně ovlivnit jejich následné vyhodnocování (bod 18).

Ani obecný poukaz na charakter stíhané trestné činnosti, tedy na její dlouhodobost, promyšlenost či organizovanost nemůže sám o sobě legitimně odůvodňovat existenci vazebního důvodu podle § 67 písm. b) trestního řádu. Jakkoli lze připustit, že v podobných případech není riziko koluzního jednání obviněných výjimečné, není možné akceptovat, aby byl při stíhání takové trestné činnosti důvod koluzní vazby dovozován automaticky, tedy bez poukazu na konkrétní okolnosti daného případu či chování obviněného, z nichž by vyplývala důvodná obava z ovlivňování dosud nevyslechnutých svědků či spoluobviněných nebo z jiného způsobu maření objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání (bod 19).

K ustanovení § 128a trestního zákona

Usnesení Ústavního soudu ze dne 10. ledna 2023, sp. zn. I. ÚS 3156/22

<https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=122555&pos=1&cnt=1&typ=result>

Rozhodnutí:

Stěžovatel Š. R. se domáhal zrušení rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 9. března 2020, sp. zn. 3 T 75/2014, usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. ledna 2021, sp. zn. 10 To 120/2020 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. dubna 2022, sp. zn. 5 Tdo 486/2021.

Stěžovatel byl výše uvedeným rozsudkem Okresního soudu v Hradci Králové (společně s dalšími osobami) uznán vinným ze spáchání **trestného činu pletich při veřejné soutěži nebo veřejné dražbě podle § 128a odst. 1, odst. 2 písm. a), b) dříve platného zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona** v rozhodném znění (dále též „tr. zákon“) a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání dvou let, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tří let, a k trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu výkonu funkce spojené se zadáváním a rozhodováním o veřejných zakázkách na dobu tří let. Napadenými rozhodnutími Krajského soudu v Hradci Králové a Nejvyššího soudu bylo zamítnuto jeho dovolání, resp. odmítnuto dovolání.

Podle stěžovatele došlo vydáním napadených rozhodnutí k zásahu do jeho práv podle čl. 36 odst. 1, čl. 38 odst. 2 a čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Stěžovatel své námitky soustředil primárně proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové z 11. listopadu 2019, sp. zn. 10 To 132/2019, jímž byl zrušen v pořadí druhý zprošťující rozsudek Okresního soudu v Hradci Králové. Stěžovatel opakovaně zdůrazňoval, že krajský soud vydal toto usnesení po pouhých deseti minutách neveřejného zasedání a bez toho, že by jakkoli doplnil dokazování. Postup odvolacího soudu považuje proto za pouze formální a má za to, že krajský soud postupoval v rozporu se základními zásadami trestního řízení, konkrétně se zásadou materiální pravdy, zásadou *in dubio pro reo* a zásadou volného hodnocení důkazů. Namítal také nepřiměřené průtahy řízení.

Ústavní soud dospěl k závěru, že návrh stěžovatele je neopodstatněný, a proto jej odmítl.

Z odůvodnění:

K podstatě dvojinstančnosti trestního řízení

Krajský soud v uvedeném usnesení nerozporoval žádný skutkový závěr soudu prvního stupně ani způsob, jakým nalézací soud hodnotil provedené důkazy, nýbrž analyzoval tyto skutkové závěry z hlediska naplnění subjektivní stránky, tedy úmyslného zavinění stěžovatele (a dalších obžalovaných). Poukázal přitom na to, že sám soud prvního stupně dospěl k přesvědčení o vědomosti stěžovatele a dalších obžalovaných o účelovém vypsání předmětné veřejné zakázky tak, aby se jejím vítězem stala konkrétní společnost (D&D Projekt), což bylo v rozporu se Směrnicí č. 3 Rady Královéhradeckého kraje ke stanovení postupu při zadávání veřejných zakázek. Vyvrátil názor okresního soudu, který absenci úmyslného zavinění obžalovaných původně dovozoval z toho, že nebylo zjištěno, že by část plnění vyplaceného společnosti D&D Projekt obdržel kdokoli z nich, přičemž správně uvedl, že profit pachatele na průběhu a výsledku nestandardně vypsání veřejné soutěže není zákonným znakem trestného činu pletich při veřejné soutěži nebo veřejné dražbě podle § 128a trestního zákona. Tuto argumentaci krajského soudu považuje Ústavní soud za racionální a přiléhavou, a tudíž ji nehodlá rozporovat.

Formulování závazného právního názoru nemůže představovat nepřipustnou formu vlivu odvolacího soudu na výsledek trestního řízení ani narušení dvojinstančnosti trestního řízení, resp. že bez takového oprávnění by odvolání státního zástupce v neprospěch obviněného postrádalo smysl. Postup krajského soudu tak nebyl v rozporu se základními zásadami trestního řízení, jak tvrdí stěžovatel.